

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่ตำบลสะลวง อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วยหมู่บ้าน 8 หมู่บ้านคือ บ้านนาทีก บ้านสะลวงใน บ้านสะลวงนอก บ้านกาตสาว บ้านเมืองเกะ บ้านพระบาทลีรอย บ้านห้วยส้มสุก และบ้านแม่เกะเปียง เป็นหมู่บ้านที่มีป่าชุมชนที่มีความหลากหลายของพืชสมุนไพรทั้งแบบไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุก ประเภทเครือหรือเถา และประเภทหัวกว่า 300 ชนิด โดยชนิดที่พบมาก คือ กระชาย เอื้องไหมนา เปล้าหลวง หนอนตายอยาก รวงจีด ไต้ไม่รู้ล้ม และหญ้าเอ็นหยึด(ผักกาดน้ำ)

จากความหลากหลายของพืชสมุนไพรนี้ ชุมชนมีการจัดการข้อมูลเบื้องต้นโดยการสำรวจและเก็บข้อมูลในโครงการ “สมุนไพรเพื่อสุขภาพ” โดยทีมฮักสะลวง และได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส) ในปี 2546 วัตถุประสงค์หลัก คือ การรวบรวมองค์ความรู้ชุมชนเกี่ยวกับพืชสมุนไพรและสรรพคุณพืชสมุนไพรในชุมชน ผลที่ได้รับจากโครงการนี้ ทำให้ชุมชนมีรูปแบบของการรวบรวมพืชสมุนไพร เพื่อเผยแพร่ให้กับสมาชิกของชุมชนและนอกชุมชนในวงกว้างขึ้น ทั้งสถานศึกษา นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ องค์กรและหน่วยงานต่างๆ รวมถึงสื่อมวลชน ทำให้ชุมชนเกิดแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนตำรายาสมุนไพรในกลุ่มหมอมือเมืองด้วยกัน และทำให้ประชาชนสามารถรู้จักพืชสมุนไพร รู้วิธีเก็บพืชสมุนไพรอย่างไรไม่ให้ทำลาย และรู้วิธีการนำพืชสมุนไพรไปใช้รักษาโรคซึ่งส่วนมากจะนำไปทำเป็นยาต้มเพื่อรักษาอาการปวดหลัง ปวดเอว ขับปัสสาวะ รวมถึงนำไปเป็นรายได้เสริมจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวของตำบลสะลวงโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่วัดพระพุทธรบาทลีรอย ซึ่งจะมีผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของชุมชนจำหน่าย และที่สถานีอนามัยก็มีการจำหน่ายลูกประคบและอบสมุนไพร รวมถึงการนัดแผนโบราณที่มีการใช้สมุนไพรควบคู่กัน อีกทั้งทำให้เกิดกลุ่มมัคคุเทศก์น้อยทำหน้าที่ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว องค์กร หน่วยงาน และผู้ที่สนใจในระยะหนึ่ง

หลังจากนั้นทีมฮักสะลวงก็ดำเนินการโครงการ “ฮักสุขภาพ ฮักวิถีไทย” ในปี 2547 และมีการก่อตั้ง “ชมรมผู้บริโภครักษ์พืชผักสมุนไพร” วัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้คือ รณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนบริโภคพืชผักสมุนไพรที่ปลอดภัยและมี และหันมาใช้วิถีชีวิต โดยเก็บและปลูกผักริมรั้วกิน ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการนี้คือครอบครัวที่ไม่เคยปลูกพืช

สมุนไพรที่หันมาปลูกพืชสมุนไพรครัว ส่วนครอบครัวที่ปลูกพืชสมุนไพรอยู่แล้วก็หันมาดูแลและใส่ใจมากขึ้น และที่สำคัญคือการตรวจเจาะเลือดของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพบว่า 70 % ไม่มีสารเคมีตกค้างในเลือด ซึ่งแตกต่างจากผลของการเจาะเลือดของประชาชนในช่วงระยะเวลาที่ดำเนินการในโครงการ “สมุนไพรเพื่อสุขภาพ” ที่ตรวจเจาะเลือดของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการพบว่า 80 % มีสารเคมีตกค้างในเลือด

การดำเนินการทั้งสองโครงการของตำบลสะลงง ปัจจัยหลักประการหนึ่งที่นับได้ว่าเป็นกลจักรสำคัญที่ทำให้โครงการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ ก็คือวิธีการของการสื่อสารที่ชุมชนนำไปใช้ ซึ่งมีทั้งการสื่อสารบุคคลโดยการประชาสัมพันธ์โครงการและเชิญชวนเข้าร่วมโครงการจากผู้นำชุมชนและทีมอัครสะลงง การสื่อสารกลุ่มโดยการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในลักษณะของ “รู้จัก เก็บเป็น และใช้เป็น” ของหมอเมือง การสื่อสารผ่านสื่อโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อกระจายเสียงแต่ละหมู่บ้าน จัดหมอข่าว และการสื่อสารโดยการจัดกิจกรรมพิเศษ คือ จัดประกวดพืชสมุนไพรที่ปลูกเองในชุมชน

ผลจากการเผยแพร่ความหลากหลายของพืชสมุนไพรในป่าชุมชนของตำบลสะลงง ทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลที่ได้รับในด้านบวก คือ สมาชิกในชุมชนสามารถนำพืชสมุนไพรไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างเป็นรายได้เสริม แต่ผลในด้านลบที่เกิดขึ้นคือ คนจากภายนอกชุมชนเข้ามากรูกรานพืชสมุนไพรในป่าชุมชนของตำบลสะลงง โดยการเก็บพืชสมุนไพรในลักษณะของการทำลาย ไม่ใช่เก็บพืชสมุนไพรแบบยั่งยืนอย่างที่สมาชิกในชุมชนได้รับความรู้จากการถ่ายทอดของทั้งสองโครงการ โดยที่ลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรของคนภายนอกชุมชนเหล่านี้ คือ การนำไปจำหน่ายให้กับโรงงานที่ตำบลใกล้เคียง สิ่งตามมาและมีผลกระทบต่อชุมชนก็คือ ปริมาณของพืชสมุนไพรลดลงหรือบางชนิดสูญหาย และรายได้เสริมของคนในชุมชนก็ลดลง

ดังนั้นชุมชนจึงสร้างคำถามขึ้นมาว่า จะอนุรักษ์คุ้มครองพืชสมุนไพรในป่าชุมชนของตำบลสะลงงอย่างไร จะเพิ่มพื้นที่และพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรของชุมชนอย่างไร และได้มุ่งเป้าหมายไปที่สถานที่ คือ โรงเรียน และกลุ่มเยาวชนของชุมชนซึ่งมีจำนวน 40 % ของประชากรทั้งหมด ต้องการสร้างแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรในโรงเรียนให้กับเยาวชน เพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งเรียนรู้ที่ชุมชนมีอยู่ คือป่าชุมชน และแปลงสาธิตพืชสมุนไพรที่สถานีอนามัย เพื่อถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังเรื่องการอนุรักษ์พืชสมุนไพรให้อยู่กับชุมชนตลอดไป ในลักษณะ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ซึ่งเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรให้กับชุมชนที่ต่อยอดจากทั้งสองโครงการที่ดำเนินแล้ว รวมถึงการสร้างตัวแทนชุมชนคนรุ่นใหม่ในรูปแบบของมัคคุเทศก์น้อยให้กลับมาอีกครั้ง

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่แหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร ตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” จึงเป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาและสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อค้นหาวิธีการสื่อสารและการนำเสนอสำหรับเยาวชนที่เหมาะสมกับชุมชนโดยชุมชนเป็นผู้คัดเลือกเยาวชน วิธีการสื่อสารและการนำเสนอ และฝึกปฏิบัติจากหมอมเมืองและนักวิจัยเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์น้อยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในลักษณะ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ให้กับคนในชุมชน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรในชุมชน ทั้งนี้การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับประเด็นวิจัยหลักตามความต้องการของพื้นที่ คือสามารถสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนผ่านกลุ่มมัคคุเทศก์น้อยเพื่อก่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ของชุมชนโดยการใช้พืชสมุนไพรเป็นตัวเชื่อมโยง อีกทั้งยังสามารถอนุรักษ์พืชสมุนไพรของชุมชนให้คงอยู่ตลอดไป คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนก็ไม่ถูกแบ่งแยงจากคนนอกชุมชน และการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับโจทย์วิจัยจากชุมชน คือจะอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรในท้องถิ่นได้อย่างไร รวมถึงสอดคล้องกับแผนโครงการพัฒนาแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2552-2554) องค์การบริหารส่วนตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ข้อ 3.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 สร้างจิตสำนึก และตระหนักในการจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีโครงการสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน/ป่าสมุนไพรฝึกอบรมอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ข้อ 5.4 แนวทางการพัฒนาที่ 4 ด้านสาธารณสุข ซึ่งมีโครงการเยาวชนรักษ์ป่าชุมชนสะลวงนอก ค่ายเยาวชนรักษ์และกิจกรรมพบกลุ่มเยาวชนรักษ์ป่าต่อเนื่องเดือนละครั้ง

โจทย์วิจัย

จะทำอย่างไรให้คนในชุมชนมีการอนุรักษ์คุ้มครองพืชสมุนไพรในป่าชุมชนของตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

คำถามการวิจัย

ผลจากการสื่อสารเพื่ออนุรักษ์พืชสมุนไพรโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนของมัคคุเทศก์น้อยต่อชุมชนตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาวิธีการสื่อสารและการนำเสนอผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในลักษณะ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ให้กับประชาชนในพื้นที่ตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

2. สร้างมัคคุเทศก์น้อยที่ชุมชนคัดเลือกฝึกอบรมตามวิธีการสื่อสารและการนำเสนอที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในลักษณะ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ให้กับประชาชนในพื้นที่ตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

3. พัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรในชุมชนตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรพืชสมุนไพรในพื้นที่ตำบลสะลวง ประชากรหมอเมืองในตำบลสะลวง ประชากรเยาวชนในตำบลสะลวง และประชากรแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรในตำบลสะลวง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

2.1 กิจกรรมสำรวจและค้นหาความต้องการของชุมชน เป็นขั้นตอนการเปิดเวทีชาวบ้านตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมโดยให้แกนนำชุมชนนำเสนอข้อมูลทั่วไปของตำบล และสิ่งที่ชุมชนกำลังต้องการพัฒนาในมิติต่างๆ

2.2 กิจกรรมนำเสนอโครงร่างการวิจัยพัฒนาพื้นที่ให้แก่ชุมชน เป็นการเปิดเวทีชาวบ้านโดยนักวิจัยเสนอโครงร่างงานวิจัยเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมโดยให้ชุมชนตรวจสอบว่าสอดคล้องกับมิติของความต้องการพัฒนาพื้นที่ของชุมชนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงโครงร่างการวิจัยร่วมกัน รวมถึงการคัดเลือกตัวแทนของชุมชนในการมีส่วนร่วม ประสานและร่วมดำเนินโครงการวิจัย

2.3 กิจกรรมคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนนี้นักวิจัยและชุมชนดำเนินการร่วมกันในการวิเคราะห์กำหนดคุณลักษณะและคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายพืชสมุนไพรที่ชุมชนต้องการอนุรักษ์ กลุ่มเป้าหมายบุคลากรของชุมชนในการ

ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรทั้งในส่วนของบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ หมอเมือง และบุคลากรเยาวชนที่จะมาสร้างเป็นมัคคุเทศก์น้อย กลุ่มเป้าหมายวิธีการสื่อสารและการนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรภายใต้กรอบ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” กลุ่มเป้าหมายสถานที่ของแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรที่ชุมชนต้องการพัฒนา รูปแบบและองค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรที่ชุมชนต้องการพัฒนา

2.4 กิจกรรมสร้างมัคคุเทศก์น้อยและพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร เป็นขั้นตอนที่นำเอาข้อสรุปของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยที่ได้มาจากการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนตำบลสะลวง มาดำเนินการ โดยที่หมอเมืองจะทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่ต้องการอนุรักษ์ภายใต้กรอบแนวคิด “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ให้แก่บุคลากรเยาวชนที่จะมาสร้างเป็นมัคคุเทศก์น้อย และนักวิจัยจะถ่ายทอดวิธีการสื่อสารและการนำเสนอ และการร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรโดยชุมชนและทีมักคุเทศก์

2.5 กิจกรรมมัคคุเทศก์น้อยลงพื้นที่สื่อสารกับชุมชน ขั้นตอนนี้มีมัคคุเทศก์น้อยที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วลงพื้นที่สื่อสารกับคนในชุมชนสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับพืชสมุนไพร ในลักษณะของ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็นและคุ้มครองอนุรักษ์”

2.6 กิจกรรมสำรวจชุมชนภายหลังมัคคุเทศก์น้อยลงพื้นที่สื่อสารเพื่ออนุรักษ์พืชสมุนไพร กิจกรรมนี้เป็นการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการประเมินผลโดยสัมภาษณ์ความรู้สึกของคนในชุมชนที่ได้รับการสื่อสารเพื่ออนุรักษ์พืชสมุนไพรภายใต้กรอบ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” จากมัคคุเทศก์น้อย

นิยามศัพท์

พืชสมุนไพร หมายถึง ชนิดของพืชสมุนไพรที่ชุมชนตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ต้องการให้คนในชุมชนเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้จักสรรพคุณ วิธีการเก็บที่ถูกต้อง ตามลักษณะการนำไปใช้โดยไม่ทำลาย การนำไปใช้เพื่อบรรเทาโรคภัยไข้เจ็บได้อย่างถูกต้อง และถูกวิธีและวิธีการคุ้มครองอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่กับชุมชน

การสื่อสาร หมายถึง วิธีการสื่อสารและการนำเสนอที่ชุมชน ตัวแทนชุมชน ร่วมกับนักวิจัย ศึกษา วิเคราะห์ ฝึกฝน และทดลองใช้ เกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่ต้องการอนุรักษ์เพื่อให้ “ผู้ส่งสารของชุมชน” ซึ่งก็คือมัคคุเทศก์น้อยมีความรู้ มีความน่าเชื่อถือและมีทักษะในการถ่ายทอด “สารของชุมชน” ที่มีกรอบเนื้อหาตรงตามความต้องการของชุมชนผ่าน “สื่อของชุมชน” ที่เกิดจากการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนแปลงรูปความคิดออกมาส่งไปยัง “ผู้รับสาร” คือคนในชุมชน และมีการให้คนในชุมชนหรือผู้รับสารแสดงความคิดเห็น

ต่อวิธีการสื่อสารและการนำเสนอของมัคคุเทศก์น้อยด้วย

รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์ หมายถึง กรอบของเนื้อหาสาระที่ชุมชนต้องการให้มัคคุเทศก์น้อยสื่อสารกับคนในชุมชนตำบลสะลงง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้คนในชุมชนรู้ว่าพืชสมุนไพรมีลักษณะทางกายภาพเบื้องต้นและสรรพคุณในการรักษาโรคอย่างไร พืชสมุนไพรแต่ละชนิดมีส่วนใดบ้างที่เก็บไปใช้ประโยชน์ได้และมีวิธีการเก็บอย่างไร พืชสมุนไพรแต่ละชนิดมีวิธีการนำส่วนต่างๆ ไปใช้อย่างไรเพื่อบรรเทาหรือรักษาโรคภัยไข้เจ็บ และการรักษาสมุนไพรให้คงอยู่คู่กับชุมชนโดยการเก็บแบบไม่ทำลาย เก็บแบบพอเพียง และปลูกเพิ่ม

การอนุรักษ์ หมายถึง วัตถุประสงค์ของการสื่อสารเกี่ยวกับพืชสมุนไพรในตำบลสะลงง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ชุมชนต้องการให้มัคคุเทศก์น้อยสื่อสารไปยังคนในชุมชน โดยการเก็บพืชสมุนไพรแบบไม่ทำลาย เก็บแบบพอเพียงและปลูกเพิ่ม

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงพื้นที่ ภูมิทัศน์ แหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร ตำบลสะลงง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรของชุมชน

แหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร หมายถึง สวนสมุนไพรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสะลงง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีพืชสมุนไพรอยู่หลากหลาย

แผนการดำเนินงาน สถานที่ และระยะเวลาดำเนินงาน

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่แหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร ตำบลสะลงง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่” มีระยะเวลาดำเนินงาน 12 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 ถึงเดือน กรกฎาคม 2553

วัตถุประสงค์ การวิจัย	กิจกรรม	วิธีการและ เครื่องมือ	ผู้ร่วมกิจกรรม	สถานที่ และเวลา	งบประมาณ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1.ศึกษาวิธีการสื่อสารและการนำเสนอผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยเพื่อทำหน้าที่	1. กิจกรรมสำรวจและค้นหาความต้องการของชุมชน 2.กิจกรรมนำเสนอโครง	วิธีการ 1. การสังเคราะห์และวิเคราะห์ชุมชน 2. วิธีการคัดเลือกสมุนไพรเป้าหมายและเยาวชนเป้าหมายที่จะนำมาสร้างเป็นมัคคุเทศก์	1.นักวิจัย 2.แกนนำชุมชน 3.เยาวชนตำบลสะลงง	ตำบลสะลงง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ กรกฎาคม 2552 -	45,000 (สีหมื่นห้าพันบาทถ้วน)	1. ชุมชนตำบลสะลงงมีมัคคุเทศก์น้อยสำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรใน

<p>ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในลักษณะ “รู้จักเก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ให้กับประชาชนในพื้นที่ตำบลสะลง อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา</p> <p>2. สร้างมัลติ-มีเดียที่น้อยที่ชุมชนคัดเลือกฝึกอบรมรวมวิธีการสื่อสารและการนำเสนอที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในลักษณะ “รู้จักเก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ให้กับประชาชนในพื้นที่ตำบลสะลง อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา</p>	<p>ร่างการวิจัยพัฒนาพื้นที่ให้แก่ชุมชน</p> <p>3. กิจกรรมคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>4. กิจกรรมสร้างมัลติมีเดียที่น้อยและพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร</p> <p>5. กิจกรรมคัดเลือกพื้นที่สื่อสารกับชุมชน</p> <p>6. กิจกรรมสำรวจชุมชนภายหลังมัลติมีเดียที่น้อยลงพื้นที่สื่อสารเพื่ออนุรักษ์พืชสมุนไพร</p>	<p>น้อย</p> <p>3. การดำเนินการสร้างมัลติมีเดียที่น้อยภายใต้กรอบแนวคิด “รู้จักเก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์”</p> <p>4. การแปลงรูปความคิดออกมาเป็น “สาร” สำหรับผลิตเป็นสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสารเพื่ออนุรักษ์พืชสมุนไพร</p> <p>5. การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรตำบลสะลง</p> <p>6. การดำเนินการสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์พืชสมุนไพรกับชุมชน</p> <p>7. การประเมินผลเครื่องมือ</p> <p>1. แบบบันทึกการประชุมกลุ่มหรือเวทีชาวบ้าน</p> <p>2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชสมุนไพร</p> <p>3. แบบสังเกตการณ์</p> <p>4. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น</p>		<p>กรกฎาคม 2553</p>		<p>ชุมชนให้คนในชุมชนได้รู้จักเก็บเป็น นำไปใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์พืชสมุนไพรให้อยู่คู่ชุมชน</p> <p>2. ชุมชนสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารและการนำเสนอไปประยุกต์ใช้กับงานด้านอื่นๆ ของชุมชน</p> <p>3. ชุมชนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรร่วมกัน</p> <p>4. เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักศึกษาและชุมชนในการศึกษาวิธีการสื่อสารและการนำเสนอที่เหมาะสมกับ</p>
--	---	--	--	---------------------	--	--

3. พัฒนา แหล่งเรียนรู้พืช สมุนไพรใน ชุมชนตำบลสะ ลวง อำเภอแม่ ริม จังหวัด เชียงใหม่โดย ผ่าน กระบวนการมี ส่วนร่วมของคน ในชุมชน						ชุมชน
--	--	--	--	--	--	-------

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชนตำบลสะลวงมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรของชุมชนร่วมกัน
2. ชุมชนตำบลสะลวงมีมัคคุเทศก์น้อยสำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในชุมชนในลักษณะ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” พืชสมุนไพรให้อยู่คู่ชุมชน ให้กับคนในชุมชนและมัคคุเทศก์น้อยรุ่นต่อไปของชุมชน รวมถึงคนภายนอกชุมชน
3. ชุมชนตำบลสะลวงสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารและการนำเสนอไปประยุกต์ใช้กับงานด้านอื่นๆ ของชุมชน
4. คนในชุมชนสะลวงพึงพอใจกับการดำเนินการของมัคคุเทศก์น้อยในการสื่อสารกับชุมชนเพื่ออนุรักษ์พืชสมุนไพรตำบลสะลวงในลักษณะ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น คุ้มครองอนุรักษ์”
5. เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักศึกษาและชุมชน